

REPORTAGE ZUIVEL

Melk aan de Amstel voor weidevogels

Lokale zuivel Een nieuwe zuivelfabriek in Ouderkerk aan de Amstel betaalt boeren een premie naarmate ze zich meer inzetten voor de weidevogels. Vanaf half mei zijn de vogelvriendelijke zuivelproducten te koop. "Maar verwacht geen weidegeur uit het melkpak."

Manon Stravens, Hans Ariëns 2 mei 2019 Leestijd 3 minuten

Leeslijst □

Foto Rien Zilvold

De 'onkruidenboter' en het polderkaasje 'Rondje Ronde Hoep' waren er al. "Waarom gingen we niet ook de eigen melk verkopen in de stad?", blikt melkveehouder en coöperatievoorzitter Kees Nieuwendijk terug. De behoefte aan streekproducten groeit. "Er woont hier een miljoen mensen, daar moest markt voor zijn." Twee jaar later was de fabriek Amstelgoed Natuurzuivel, de vrucht van een samenwerking tussen 21 boeren, Vogelbescherming Nederland en medefinancier Wij.land, een feit.

Het landschap rond de uitdijende hoofdstad is nog steeds open en uitgestrekt. De koeien lopen er – anders dan in de intensieve veehouderij – van half april tot half oktober in de wei. "Bijzonder is dus dat Amstelland een van de weinige gebieden is waar de weidevogelstand in stand blijft", weet Kees de Pater van de Vogelbescherming. Bedreigd veelal door intensieve landbouw, nemen de grutto, tureluur, kievit en scholekster in heel Nederland al jaren in aantallen af. Maar in het drassige veenweidegebied van Amstelland profiteren ze van de hoge waterstand. En van zo'n veertig weidevogelgezinde boeren.

Bloemen, kruiden en laat maaien

"De meesten van de boeren doen iets aan natuurbeheer", zegt De Pater. "Ze maaien laat, reserveren een stuk grasland voor bloemen en kruiden. Dat trekt insecten en wormen aan en de kuikens zijn er veilig voor roofdieren. Daar houden de vogels van." De coöperatie gaat die inzet volgens een puntenstelsel belonen met een deel van de winst, bovenop de garantieprijs die Friesland Campina biedt.

Niet de beste melk, maar de beste inzet voor de vogels telt. Ook deelnemende vleesboeren, die dus geen melk leveren, kunnen meedingen.

Dat idee realiseren had heel wat voeten in aarde. Zoals lange onderhandelingen met afnemer FrieslandCampina, die individuele boeren voorheen toestond een paar liters, maximaal 10 procent, melk te behouden om zelf kaas te maken. Voor het eerst krijgt nu een groep boeren vrijstelling om samen een derde van hun melk te leveren aan hun eigen fabriek. "FrieslandCampina is een olietanker, te groot om dit in hun eigen fabrieken te kunnen realiseren. Maar ze weten dat ze iets moeten met die wens voor streekproducten. Dus steunen ze ons initiatief", aldus Nieuwendijk.

Bij de Rabobank vingen ze aanvankelijk bot met hun verzoek om financiering. Te risicovol, zo'n start-up. Al roept de bank al tijden zich in te zetten voor streekproducten en biodiversiteit. Nogal een teleurstelling, zegt Nieuwendijk. "Bijna alle leden zijn door de Rabobank gefinancierd, waarom sta je niet achter het initiatief van je ondernemers?" Nu is de fabriek en de apparatuur met subsidie en een lening van het Nationaal Groenfonds gefinancierd. Inmiddels zijn ze weer met de Rabobank in gesprek.

Lees ook

Ecologisch boeren in ruil voor grond

Het verkopen van zuivel bleek nog de grootste uitdaging. Nieuwendijk: "Dan is boeren nog simpel." De Pater: "We concurreren in een verzadigde markt. Mensen zijn geïnteresseerd en enthousiast, maar als puntje bij paaltje komt, loop je tegen groothandels en inkopers aan. We hebben enthousiaste boeren en gunfactor van bedrijven, maar we moeten wel voldoende afnemers vinden." Contracten met de IJsbreeker, IJscuypje en supermarkt Marqt zijn binnen. Met potentiële afnemers als het AMC en horeca op de Zuidas lopen de gesprekken nog.

De melk met rust laten

Verwacht geen 'weilandgeur' uit het melkpak. Ook de roomkraag gaat eraf ("niet iedereen houdt daarvan"). Verder laat de fabriek de rauwe melk zoveel mogelijk met rust. Voor de smaak. Want het doorgaans "trekken, pompen, slurpen en centrifugeren" maakt de melk stuk, aldus de melkveehouder. Dus komt er ook geen magere melk, hoogstens halfvol. "Maar ik weet niet of we dat moeten willen. Eerst maar eens die machines snappen." Vervolgens grinnikend: "en er dan kwark van zien te maken." De fabriek levert eerst alleen volle melk, later ook yoghurt en kwark. De consument kan straks voor een pak Boeren van Amstel terecht bij supermarkten in Amstelland en bij Marqt (prijs: rond de 1,40 euro).

De stad rukt op, op de dure grond langs de Amstel verrijzen grote huizen, met verrommeling tot gevolg. "Zie dat als een bedreiging of een kans", zegt Nieuwendijk. "De stad komt naar ons toe, mensen komen de polder in om boeren te zien." Die organiseren poldersafari's en andere vormen van recreatie. Zelf runt hij met zijn vrouw de Boerententencamping. "Mensen verkiezen dat boven een stadshotel."

De zuivelfabriek biedt veel kansen, denkt De Pater. "Een korte keten is beter voor het klimaat en op termijn stoppen de subsidies misschien. Deze melk houdt zowel de boeren als de weidevogels in stand."

Lees ook

over een boer die een deel van zijn weiland vrijwillig onder water zet voor de grutto

Een versie van dit artikel verscheen ook in NRC Handelsblad van 4 mei 2019.

Delen ≪

Mail de redactie ☑

Over NRC	Mijn NRC	Contact	NRC Websites
Over ons	Neem een	Redactie	Mediahuis NRC
Werken bij	abonnement	Opinieredactie	NRC Carrière
Auteursrecht	Inloggen	De ombudsman	NRC Webwinkel
Privacy	Account aanmaken	Colofon	NRC Lezersfonds
Leveringsvoorwaarden	Digitale krant	AdSales	
NRC-Code	Mijn leeslijst	Klantenservice	
Onze app	Mijn abonnementen	Familieberichten	
Archief	Service & bezorging		
Adverteren	Nieuwsbrieven		

